

Gepubliceerd op *Sovon.nl* (<https://www.sovon.nl>)

[Home](#) > Duinpieper: voormalige broedvogel, schaarse doortrekker

Publicatie

Duinpieper: voormalige broedvogel, schaarse doortrekker

De beste kans op een Duinpieper heeft de doorgewinterde trekteller. Hij hoort voor hem thuis in het rijtje Rode Wouw, Ortolaan en IJsgors. Niet superzeldzaam, maar je moet wel bijzonder verwend zijn want er niet blij verpast door worden. Een goede krent in de vedel: dunne augustus/septemberpap! Een Duinpieper aan de grond, of in het voorjaar, is een nog schaarser fenomeen. Om een goed beeld te krijgen van het huidige voorkomen, is het nodig om waarnemingen bijeen te schrapen van het Bijzondere Soorten Project (BSP) van SOVON en de websites Trektellen.nl en Waarneming.nl.

Verdwijnende broedvogel

Vanaf 2004 ontbreekt de Duinpieper als broedvogel op de Nederlandse lijst. Sindsdien worden incidenteel nog territoriale vogels gezien (2007), maar de kans op een hervestiging als broedvogel is minimaal. De soort doet het immers in heel Noordwest-Europa uitermate slecht. Hij is uitgestorven in België (laatste broedgeval 1985), staat op het punt van verdwijnen in Denemarken, nadert een kritieke grens in Zweden (minder dan 100 broedparen) en heldert in Duitsland (lesondanks nog 900-1800 paren in 2005, menendeels in oosten). De afname speelt overigens niet alleen langs de aasalranden. Ook in oostelijker en zuidelijker kerngebieden wordt de soepeling dunner. Belangrijke populaties in Polen (15.000-30.000 paren in 2000, sindsdien echter met 60% afgenomen), Italië, Oekraïne en Turkije gaan momenteel flink onderuit.

Seizoenspatroon en verspreiding

Het seizoenspatroon is typerend voor trekkers die diep in Afrika overwinteren (figuur 1). Duinpiepers arriveren in het voorjaar zelden voor half april. Amper een maand later is de trek weer voorbij, met een zwakke piek eind april/begin mei. Ongeveer de helft van de waarnemingen betreft actief trekkende vogels; deze domineren vooral aan het begin van de voorjaartrek.

Na een stille periode zet half augustus de najaartrek in. Deze piekt aan het eind van die maand en in de eerste helft van september. De waarnemingen sijpelen door tot in oktober, als de soort in die maand schaars. Tijdens de najaartrek heeft ongeveer twee derde van de waarnemingen betrekking op actieve trekkers, met een overwicht in de tweede helft van die periode.

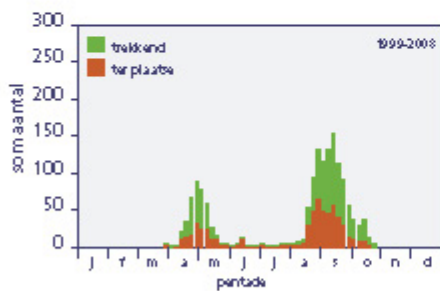
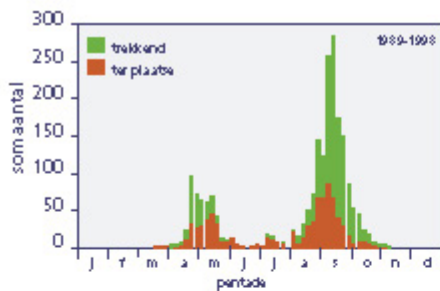
Veranderingen in seizoenspatroon zijn slechts ten dele zichtbaar. Sinds zijn uitsterven als broedvogel, worden er in juni en juli vrijwel geen Duinpiepers meer gezien in Nederland. Waarnemingen in de eerste helft van augustus, mogelijk dispersie van eigen vogels, zijn eveneens verdwenen. Verder lijkt de trek tegenwoordig een minder sterk accent te hebben op in midden september. Dat

eerdere, schijnbare accent is echter vrijwel geheel toe te schrijven aan een tweetal afwijkende jaren (zie verderop).

Tijdens de trek kunnen pleisteraars in principe 'overal' worden gezien waar aantrekkelijke habitats aanwezig zijn, van braakliggende industrieterreinen tot recente afgravingen, geplagde heide of zanderige akkerterreinen. Je moet wel het nodige geluk hebben om op een pleisteraar te stuiten, en de kans er een te vinden wordt niet groot. Vooral pleisterende groepjes beginnen een zeldzaam fenomeen te worden (figuur 2).

Trend

Gemiddeld genomen is het aantal meldingen per jaar wel wat afgenomen, maar niet zo sterk als verwacht mocht worden gezien de malaise in de herkomstgebieden van onze Duinpiepers: Noord- en soms ook Oost-Europa. De valkuil hierbij is de veranderende expertise bij vogelaars. Waren er twee decennia geleden nog tal van vogelaars die de musachtige tjsilp van de Duinpieper niet herkende, tegenwoordig staan velen er reikhalzend op te wachten, al dan niet 'voor de jaadlijst'. Voorts heeft de populariteit van de beide websites gezorgd voor een recente opleving van meldingen die in ieder geval niets van doen heeft met een toename van Duinpiepers. Vergeet ook niet de veranderde houding van trektellers, die bij deze soort de meeste waarnemingen leveren. Werdten in de jaren tachtig op advies van de Landelijke Werkgroep Vogel Trektellen (LWVT) vooral telposten uitgekozen voor de omgeving representatieve plekken, tegenwoordig is men kien op plekken waar 'leuke soorten' te verwachten zijn, en dat betaalt zich uit. Goede voorbeelden zijn de telposten Strabrechtse Heide, De Hamert-Bergen IJ en Loozerheide bij Weert, waar voor huidige begrippen opvallende aantallen Duinpiepers worden gezien. Recente maxima hier zijn 7 over Strabrechtse Heide (9 september 2008), 9 over De Hamert (24 augustus 2009) en 7 over Loozerheide (19 augustus 2007). In alle gevallen is dit het gevolg van de aanwezigheid van ervaren en scherpe vogelaars in com-

Figuur 1. Duinpieper, seizoenspatroon (aantallen per periode) van losse meldingen in 1989-98 en 1999-2008.

Duinpieper: voormalige broedvogel, schaarse doortrekker

De beste kans op een Duinpieper heeft de doorgewinterde trekteller. Hij hoort voor hem thuis in het rijtje Rode Wouw, Ortolaan en IJsgors. Niet superzeldzaam, maar je moet wel bijzonder verwend

zijn wil je er niet blij verrast door worden. Een goede krent in de veelal dunne augustus/septemberpap! Een Duinpieper aan de grond, of in het voorjaar, is een nog schaarser fenomeen. Om een goed beeld te krijgen van het huidige voorkomen, is het nodig om waarnemingen bijeen te schrapen van het Bijzondere Soorten Project (BSP) van SOVON en de websites Trektellen.nl en Waarneming.nl.

Document:

[Duinpieper_Sovon Nieuws 04-09.pdf](#) [1]

Auteurs:

Fred Hustings, Erik van Winden & Gerard Troost

Jaar van uitgave:

2009

Uitgever:

Sovon Vogelonderzoek Nederland

Publicatiemedium:

Artikel

Bron artikel:

Sovon-Nieuws

Jaargang bron:

2009

Nummer:

4

Publicatietaal:

Nederlands

[Disclaimer](#) [Privacyverklaring](#) [Voorwaarden](#) [Colofon](#) [Sitemap](#)

Bron-URL: <https://www.sovon.nl/nl/publicaties/duinpieper-voormalige-broedvogel-schaarse-doortrekker>

Links

[1] https://www.sovon.nl/sites/default/files/doc/Duinpieper_Sovon%20Nieuws%2004-09.pdf